

За інженерні кадри

Газета видається
з лютого 1981 року.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ
КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Ціна 1 коп.

№ 19 (260)

П'ятниця, 15 травня 1987 року.

Виходить раз
на тиждень

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ ПРОФКОМУ

Президія профкому розглянула питання про перебудову роботи комісії по боротьбі з пияцтвом і алкоголізмом та товариських судів СКТБ «Модуль» і АГЧ. Відзначено, що кількість правопорушень у першому кварталі 1987 р. не зменшилася у порівнянні з минулим роком. Більшість їх скоєна у стані алкогольного сп'яніння. Так, в АГЧ із 8 правопорушень — 5 стали саме з цієї причини.

Багато недоліків виявлено у роботі товариського суду на СКТБ «Модуль». Торік він розглянув лише три матеріали. Два з них — справи п'яниць Р. Осінського і В. Мальготи, котрим, до речі, оголошено всього-

навсього громадську догану без надання їй гласності... Неодноразово порушувалися строки розгляду матеріалів і в минулі роки. Товариський суд за власною ініціативою не розглянув жодного випадку антигромадських вчинків у колективі. Не проводиться профілактичної індивідуальної роботи з потенційними правопорушниками, рішення суду не вміщують на стелі «Бій п'яницям», взагалі гласність практично відсутня.

Президія профкому у постанові звернула серйозну увагу комісії по боротьбі з пияцтвом і алкоголізмом (О. Кузьмін) на необхідність вдосконалення рівня роботи, посилення гласно-

сті, ефективності форм і методів діяльності. За виявлений лібералізм у відношенні до п'яниць та безпринципність у роботі голові товариського суду СКТБ «Модуль» В. Сорочинському поставлено на вид. Голові товариського суду АГЧ М. Меркулову запропоновано покращити індивідуальну профілактичну роботу з тими, хто схильний до правопорушень.

Президія профкому розглянула також роботу шести бюро науково-технічного товариства інституту. Відзначено, що в умовах прискорення НТП, перебування вищої школи ця робота не може бути визнана достатньою, особливо по впровадженню у виробни-

цтво винаходів, їх тиражуванню. Бюро НТТ запропоновано посилити контакти з промисловими підприємствами для отримання у них колективами спеціальних випускаючих кафедр тем, які можуть стати основою курсових і дипломних проєктів, посилять практичну спрямованість винахідницької роботи. Необхідно посилити гласність у діяльності НТТ, створити умови для консультацій авторів у висококваліфікованих спеціалістів з проблем винахідництва. Передбачається створити координаційну раду бюро НТТ і ВТВР інституту.

В. ПОПОВ,
заст. голови профкому.

НАШІ СУЧАСНИКИ

Програміст Альбіна Амеліна

Комсомолка Альбіна Амеліна — випускниця Московського авіаційного інституту свій трудовий шлях починала програмісткою на Байконурі — передовому рубежі радянської науки. Тепер Альбіна — молодший науковий співробітник кафедри автоматизації проектування нашого інституту.

Програміст високої кваліфікації, вона відмінно знає усі види обчислювальної техніки.

Спокійну, привітну Альбіну добре знають на багатьох кафедрах. Вона чимало уваги відляє громадській роботі, постійному підвищенню свого кваліфікаційного рівня. Як відзнака за сумлінну працю — Почесна грамота ЦК комсомолу республіки.

На фото: А. Амеліна веде семінар з програмування в центрі технічних засобів САПР.

Щасливої служби!

Сьогодні інститут проводить в армійські лави юнаків, яким випала пора йти на дійсну військову службу. І якраз напередодні цієї хвилюючої події редакція одержала листа від групи наших студентів, котрі цього року звільняються у запас. Ось що пишуть Володимир Мацюк, Володимир Гринюк, Сергій Гаврилюк і Віктор Цимбал:

«Дорогі студенти — майбутні воїни! Настане день, коли ви покинете аудиторії рідного інституту, одягнете солдатську форму, таку ще незвичайну для вас, візьмете у руки автомати й станете на захист нашої соціалістичної Вітчизни. Країна довірить вам сучасну техніку і зброю. Вони перетворяться у надійний засіб захисту тільки тоді, коли ви ними оволодієте досконало, а для цього потрібні знання.

З перших днів ви зіткнетесь з багатьма труднощами армійського життя. Це і незвичний для вас розпорядок дня, жорстка дисципліна, тривалі заняття з фізичної і стрілецької підготовки. Але не треба падати духом, адже ви — солдати. А солдати з честю і гідністю переносять весь тягар військової служби.

Нам хочеться вірити, що ви гідно представлятимете честь нашого інституту, будете гордо нести звання радянського солдата».

РОЗДУМИ ЙДЕ ПЕРЕБУДОВА З ПРИВОДУ...

Вища школа одержала ряд основоположних документів своєї подальшої діяльності. Передбачається широка інтеграція освіти з виробництвом і наукою, поєднання фундаментальної освіти з підготовкою майбутніх спеціалістів до роботи в умовах конкретної практичної діяльності. З найважливіших питань реалізації цього документу прийняті відповідні постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів Союзу РСР. Ясно виражені й інші завдання, що вимагають негайного вирішення. Відкладати роботу по їх реалізації не можна ні в якому разі.

Належить в першу чергу організувати навчальний процес при істотному скороченні обов'язкових аудиторних занять, щоб створити резерв часу для самостійної роботи студентів. Двадцятишестимісячний навчальний рік на молодших і двадцятичотиригодинний на старших курсах можливий при ско-

роченні лекційного курсу в планах усіх дисциплін на 15 процентів. Вважаю необхідними всілякими суперечки і спроби окремих кафедр і викладачів зберегти для їхніх дисциплін попередній регламент. Не можна допускати компенсації скорочення за рахунок всіляких курсових завдань, задач і не до кінця продуманих навантажень. Резерв часу потрібен студентів для самостійної роботи в бібліотеці, читальному залі, залі курсового проектування, дисплейному залі. Завдання на самостійну роботу мають набутися не кількісно, а якісно іншого характеру.

Час, що залишається після скорочення, треба розподілити між лекціями, практичними й семінарськими заняттями, віддаючи перевагу практичній роботі. Досвід ряду вузів Москви, Ленінграда та інших міст, які вже працюють в такому режимі, свідчить про те, що до цього треба готуватися

кожному викладачеві, адже дефіцит часу становитиме не менше 25 процентів. Доведеться, по суті, створювати нову технологію підготовки спеціалістів, яка вимагає обґрунтування абсолютної новітньої методики викладання. Щоб розробити цю технологію, не треба чекати додаткових вказівок, постанов і роз'яснень, потрібна чітка і негайна організація колективів кафедр для виконання цієї роботи. Головна роль тут має відіграти методична рада інституту, методичні факультетські комісії, і, природно, ректорат, деканати, завідувачі кафедр.

Нова технологія підготовки спеціалістів повинна базуватися на абсолютно інших принципах. За роки застою, процентоманії і парадних звітів певна частина викладачів забула, для чого ми працюємо. Студент відучився від книги, самостійного мислення і здобування знань. На екзаменах та інших контрольних заходах основою стала репродукція того, що почув на

лекції, поза увагою опинилася власна думка, оригінальний аналіз явища, закономірностей. Створити умови активного пізнавального процесу — найважливіше завдання кафедр. В цьому питанні важко дати наперед готові вказівки, рецепти, положення. Потрібен науковий і практичний пошук, вивчення колективної думки не тільки викладачів, а й студентів.

Серед великої кількості проблем цілком зрозумілою є роль обчислювальної техніки. З врахуванням наявного контингенту і потреби активного використання студентами не менше 70 годин машинного часу на рік, нам потрібно організувати на кожному факультеті дисплейні класи по 30 робочих місць кожен. Це — мінімум. Тільки він дозволить широко використовувати обчислювальні машини для навчання, тренажу, контролю і самоконтролю, задовільно вирішуватиме впровадження елементів САПР.

(Закінч. на 2-й стор.).

Голосуємо за мир

15 — 17 травня в нашому інституті вперше проводиться міжнародний студентський форум миру під девізом «Ми голосуємо за мир!», присвячений 70-річчю Великого Жовтня.

У його програмі різноманітні політичні і культурні заходи: виставки, конкурси, політичні дискусії, мітинги солідарності, марш миру, театралізовані дійства, збір підписів на захист миру, парад дискотек тощо.

Для участі у форумі запрошені: політичний оглядач Центрального телебачення І. Фесуненко, головний редактор журналу «Огонек» В. Коротич, автор книги «Війна у четвертому вимірі» С. Кичигін, зав. відділом редакції «Комсомольской правды» С. Кушнеров, ведучий молодіжної студії «Гарт» Українського телебачення В. Бойко. Крім того, планується зустріч з працівниками редакції журналу «Студенческий меридиан», відповідальними співробітниками Міністерства закордонних справ УРСР, учасниками XII Всесвітнього фестивалю молоді і студентів, делегатами комсомольських з'їздів, ансамблем «Єдність» (Харків), київською рок-групою «Дисплей».

Запрошуємо на наше свято!

Програма форуму

Інтернаціональний студентський форум миру розпочнеться 15 травня о 9.45 молодіжною передачею інститутського телебачення. Під час першої перерви відкриється виставка: політичного плаката, «По країнах і континентах» та «Країна Рад». Об 11.40 в холі нульового корпусу відбудеться мітинг солідарності з боротьбою нікарагуанського й чілійського народів, а під час другої перерви в холі інженерно-будівельного факультету — мітинг солідарності з народом Палестини.

О 13.30 в актовому залі — урочисті проводи студентів інституту в риди Збройних Сил. Відкриття форуму — о 15 год. на площі перед головним учбовим корпусом. Там же пройде ярмарок солідарності «Мо-

лодь у боротьбі за мир», а також фінал конкурсу політичної пісні і студентської аукціон.

О 18 год. вас знову запрошує актовий зал: на молодіжний міжнародний фестиваль «Юність звинувачує імперіалізм» та виступ дуету Анісімових і групи «Єдність».

16 травня зранку відкриється виставка творчості народів, науково-технічної творчості студентів і «Сатира у боротьбі за мир».

О 15 год. розпочнуться політичні дискусії, дискусії за «Круглим столом», творчі зустрічі з гостями форуму.

Різноразмірною буде естрадно-театралізована програма «Планета, слухай голос молодих», яка почнеться о 19 год. А о 21 год. на площі перед ГУК — парад дискотек «Ширше коло».

РОЗДУМИ З ПРИВОДУ...

(Поч. на 1-й стор.)

З іншого боку, це може студентам брати ініціативішу участь в наукових дослідженнях, широко впроваджувати реальне курсове й дипломне проектування за завданнями галузей промисловості і проектних організацій. До цього повинні бути готовими всі кафедри і всі викладачі.

Посилена фундаментальної підготовки має поєднуватися з істотним підвищенням ролі практичних умов і навичок, що дозволятимуть молодому спеціалісту швидше адаптуватися в умовах конкретної практичної діяльності. Магістральний шлях вирішення цього завдання визначений. Це створення філіалів кафедр, учбово-науково-виробничих комплексів, залучення провідних працівників виробництва до практичного навчання студентів, набування кожним студентом робітничої професії.

Не слід забувати й ролі лабораторій кафедр інституту. Треба відкрити широкий доступ студентів до всіх

приладів, пристосувань, установок, котрі є на кафедрах. Режим «збереження в цілості», що сповідується нині в більшості кафедр, призвів до того, що студент знайомиться з технікою на відстані, йому дозволяють на неї тільки дивитись, по-боюючись, що може зламати. Приходячи на виробництво після такого «навчання», він ламає цілі системи і завдає народному господарству втрат не на сотні карбованців, а на тисячі й тисячі.

...Перебудова висуває багато нелегких проблем. Їх вирішення нерідко натикається на серйозний відвертий і прихований опір. Що ж — це діалектично. Усталені стереотипи не сприяють активній зміні методів і засобів виховання й навчання. Застаріла на сьогодні система відносин між тим, хто вчить, і тим, хто вчиться, не регламентує їх з тією великою потребою очевидності, коли права одних стають обов'язками інших. Ми, як правило, боїмося думки студента про нас. Він, власне, не має права її висловити і змушений мирити-

ся з будь-яким викладачем, оскільки роботу викладача оцінює тільки цех викладачів.

Нема сумніву, що настала пора демократизувати відношення між студентом і викладачем. Користь від цього буде взаємною. Добре знаємо, що серед викладачів є люди, позбавлені педагогічного хисту. Маючи глибокі знання, вони не можуть їх донести і передати. На жаль, будь-яка некомпетентність, в тому числі й педагогічна, дуже агресивна, коли йдеться про захист своїх прав. І це завдає учбовому процесові досить таки великої шкоди. Саме тому й потрібна демократизація, виховна робота не тільки серед тих, кого ми виховуємо, а й серед тих, хто виховує.

Втім, проблеми перебудови багатогранні, багаточисленні і різноманітні. Деякі з висловлених думок можуть бути помилковими. Саме тому треба ширше обмінюватися ними через газету, на спеціальних школах-семінарах, які слід влаштовувати якомога частіше. Це, безперечно, дозволить істотно полегшити болісний процес перебудови і здійснити його з найменшою кількістю помилок.

Ю. ДАНИЛЮК
кандидат технічних наук, доцент, декан факультету обчислювальної техніки.

Хороше обслуговування гарантує інститутський профілакторій.

УЧИТИСЯ ВЧИТИ

ТЕХНОЛОГІЯ ПІЗНАННЯ

Часто можна почути, що даний студент «має теоретичні знання, але застосувати їх не може». Це свідчить про те, що навчання студента було відірваним від практики, реальної дійсності, бо студент не має в свідомості емпіричного інформаційного базису: уявлення та елементарних понять, що є основою будь-якої науки про природу та суспільство. Уявлення та елементарні поняття формуються у свідомості людини шляхом безпосереднього сприймання органами чуття предметів, явищ та процесів реального світу при спостереженні і досліді.

Спостереження — це метод цілеспрямованого сприймання людиною об'єктивної дійсності без зміни структури досліджуваних предметів і умов їх існування. Дослід (експеримент) — це метод цілеспрямованого, спеціально організованого спостереження предметів і явищ, де людина свідомо змінює структуру предметів, умови їх існування, щоб одержати у природі відповідь на запитання, які її найбільше цікавлять. Експеримент — активний спосіб пізнання, але будь-який експеримент обов'язково включає спостереження. Види і методика проведення експериментів найрізноманітніші, але без уміння і навичок проведення наукового спостереження пізнати об'єктивну істину не можна.

Більшість елементарних понять та методів мислення людина засвоює у віці від 2 до 7 років стихійно-емпіричним способом — методом «спроб і помилок» при засвоєнні слів рідної мови, і на це затрачає 70 проц. нервових клітин субстанції Нісля. Отже, на решту життя їй залишається тільки 30 проц. нейронів для запам'ятовування нових елементарних понять. Ці дані свідчать: людська механічна пам'ять обмежена. Переважання її небезпечне. Пам'ять слід берегти і запам'ятовувати лише те, що потрібне на все життя.

Однак людина у процесі навчання і життя засвоює інформації більше, ніж семирічна дитина. У чому ж річ? Людині, і тільки людині, властиве абстрактне мислення за допомогою мови. І на базі мислення у неї розвинулась логічна пам'ять. Ця «ерзац-пам'ять» дає можливість засвоювати безмежну кількість нової інформації шляхом конструювання складних наукових понять з елементарних за законом мінімаксу.

Оскільки уявлення і елементарні поняття є «цеглинками», з яких складаються наукові поняття, то необхідно чітко з'ясувати собі,

що ж це таке — уявлення і елементарні поняття. Уявлення — це образ, що його людина у своїй свідомості відтворює по пам'яті раніше сприйнятого явища, предмета. Кожна людина про один і той же предмет має своє, відмінне од інших уявлення. Це суб'єктивний образ об'єктивного світу. Елементарні поняття —

Студент повинен чітко усвідомити, що спостерігати, для чого це спостереження потрібне, як спостерігати. Відповідь на перші два запитання дають можливість створити у його свідомості умовно-рефлекторний ланцюжок «потреба — мета — пізнавальний інтерес». Відповідь на третє запитання

Студенти виконують лабораторну роботу на кафедрі теорії механізмів і машин та деталей машин.

це уявлення про предмет реальної дійсності, виражені словом. І щоб предмет розпізнати, його потрібно сприйняти органами чуття (побачити, почути, понюхати). Поняття «солодкий», «простір», «час» і т. д. — це елементарні поняття. Процес їх засвоєння досить складний, закономірності його ще невідомі, але відомо, що він підкоряється закону мінімаксу. Так, наприклад, сприймаючи очима якийсь предмет, ми одержуємо сигнали від нього до 125 млн. рецепторів ока. Сигнали перекодовуються в комплексний «образ», що його сприймають 800 тис. нервових волокон. У міру просування імпульсів у мозок число нейронів, що несе цей сигнал, зменшується у сотні разів, але істотна інформація про предмет зберігається. Внаслідок сприймання предмету спостереження в свідомості людини утворюється умовно-рефлекторний ланцюжок «предмет — образ — слово». За допомогою цього ланцюжка людина, побачивши предмет, може пригадати його назву, назвати його певним словом. І навпаки, при назві слова у свідомості виникає образ предмета, за допомогою якого людина і може розпізнати реальний предмет.

Отже при проведенні наукового спостереження треба дотримуватися таких психологічних закономірностей:

дає план спостереження, алгоритм дій. Це економить час і розумову енергію того, хто веде спостереження. Студент повинен самостійно виконати ряд реальних і розумових дій: «аналізувати — абстрагувати — порівнювати — класифікувати — синтезувати — узагальнити» предмети чи процеси, які спостерігає, та усно або письмово оформити результати спостережень, провести самоконтроль і оцінити ступінь досягнень мети спостереження. Тут діє закон психіки, який твердить, що знання не можуть бути ні засвоєні, ні збережені без самостійної дії того, хто навчається.

Визначити зв'язки спостережуваного явища з тим, що вже відомо спостерігачу, і зобразити графічно у вигляді семантичної сітки або графдерева об'єкт, що вивчається.

Неодноразово повторити спостереження об'єкту пізнання, включаючи при цьому якомога більше органів чуття, та неодноразово словесно відтворити предмет, його властивості.

Лише за цих умов у свідомості студента буде створена надійна емпірична інформаційна база для теоретичного пізнання наукових понять та закономірностей об'єктивного світу.

В. ЧИЖИК,
доцент, кандидат педагогічних наук.

Редактор А. ЗАБЛОЦЬКИЙ.

ЗА ТВЕРЕЗИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

НА ХВИЛІ САМОПЛИВУ

Як відзначав Генеральний секретар ЦК КПРС М. С. Горбачов на зборах активу Ленінградської партійної організації, «викорінення пияцтва — це загальнопартійне, загальнонародне, загальнодержавне завдання».

Як же вирішується воно в нашому інституті? Як пропагується в колективі тверезий спосіб життя?

Відверто кажучи, хвалитись нема чим. Хоча в інститутському товаристві боротьби за тверезість нараховується 1676 членів, хоч маємо 12 первинних організацій, на чолі яких стоять в основному комуністи, робота по пропаганді тверезого способу життя ведеться слабо.

Візьмемо для прикладу наочну агітацію. Добре слово можна сказати хіба що про машинобудівний факультет, де завдяки увазі і підтримці профспілкової організації, ініціативі голови факультетської організації первинної ланки товариства Дусанюка В. А. виготовлений стенд, на якому систематично з'являється нова інформація.

А що ж на інших факультетах — РТФ, ФАМ, ЕФ, ФОТ, ІБФ, в підрозділах «Модуля», АГЧ, КОН, ОЦ, ПО? На РТФ, ФАМ, ЕФ є стенди, але вони лиш деталь інтер'єру. Їх вивісили і... забули навздоки. Формалізм виявився сильнішим установок на активну боротьбу за тверезий спосіб життя. Зауважте, що всі декани факультетів — комуністи і водночас члени товариства тверезості, тобто, навіть в силу партійної приналежності і приналежності до товариства вони зобов'язані сприяти пропаганді і агітації тверезості. Але формалізм успішно справився і з деканами, і з секретарями партбюро, і з головами партбюро факультетів. Про це переконливо свідчать «обличчя» інтер'єрів.

А візьміть кафедри суспільних наук. Становище, яке вони займають в питаннях ідейно-виховної роботи, мусило б висунути їх в авангард пропаганди тверезого способу життя. Це за логікою. А на практиці — навпаки. Відсутній навіть натяк на спробу такої пропаганди. Товариство боротьби за тверезість на кафедрах суспільних наук — це всього-навсього юридична фікція. І донині вона не має робочого плану на 1987 рік, не організована передплата на журнал «Трезвость и культура». Власне, відтоді, як організація товариства була створена, члени її жодного разу не збирались для обговорення своєї діяльності (точніше буде сказати — бездіяльності). Одне слово, якщо ви хочете побачити, як не треба працювати над виконанням Постанови ЦК КПРС по боротьбі з алкоголізмом, за утвердження тверезого способу життя, завітайте на кафедру суспільних наук: досвід у цьому плані тут такий, що може «справити враження».

Істотним недоліком в роботі різних ланок товариства є те, що члени його внаслідок безініціативності голів не мають ніяких, бодай рядових доручень. На засіданнях інститутського бюро ми неодноразово вказували на неприйнятність такого становища. Однак лиш на РТФ (голова Лебенко В. М.) це питання вирішене. Тим часом, хіба не можна силами факультетських організацій забезпечити наочну агітацію тверезого способу життя, проводити щомісяця рейди в гуртожитках, виступати з повідомленнями перед студентами?

На жаль, і партійні і профспілкові організації слабо, якщо не сказати гірше, використовують можливість, надані уже самим фактом існування товариства боротьби за утвердження тверезого способу життя. Ми зосередили увагу тільки на недоліках. Це, звичайно, не означає, що у нас нема й певних успіхів. Хочеться відзначити добру роботу клубу «Оптиміст». За звітний період було проведено 8 тематичних вечорів, в інституті влаштовано 4 безалкогольних весілля, здійснена передплата на журнал «Трезвость и культура», йде підготовка до конкурсу на кращу наочну агітацію, ведеться значна робота з лекційної пропаганди.

В. БІЛИЙ,
голова інститутської організації товариства боротьби за тверезість.